

Sygn. akt **V Ca 4224/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Strączyńska
Sędziowie:	SSO Joanna Machoń SSR del. Iwona Lizakowska - Bytof (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Urszula Kujawska

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. F.

przeciwko (...) S.A. w K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie

z dnia 9 września 2015 r., sygn. akt II C 1129/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w części w ten sposób, że punktowi pierwszemu nadaje następującą treść „pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Kielcach w dniu 31 lipca 2002 r. – sygn. akt Ng 4150/02 w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 10 256,33 (dziesięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt sześć i 33/100) złotych od dnia 10 kwietnia 2002 r. do dnia 10 lutego 2010 r. i oddala powództwo w pozostałej części”;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od A. F. na rzecz (...) S.A. w K. kwotę 1200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 4224/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 07 maja 2015 r. powód A. F. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Kielcach w dniu 31 lipca 2002 r. w sprawie o sygn. akt Ng 4150/02, którym to zasądzono od A. F. na rzecz Grupy (...) S.A. kwotę 10.256,33 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 10 kwietnia 2002

r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.249,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 2 lipca 2013 r. sygn. akt V GCo 194/13 na rzecz następcy prawnego pierwotnego wierzyciela – tj. spółki (...) S.A. z siedzibą w K.. Powołując się na treść art. 125 § 1 k.c., podniósł zarzut przedawnienia roszczenia objętego powyższym nakazem zapłaty, które spowodowało, jego zdaniem, wygaśnięcie zobowiązania zgodnie z art.840 § 1 pkt. 2 k.c.

W odpowiedzi na pozew z dnia 2 lipca 2015 r. pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana wskazała, że 10-letni termin przedawnienia roszczenia stwierdzonego nakazem zapłaty Ng 4150/02 został dwukrotnie przerwany. Po raz pierwszy bieg przedawnienia został przerwany przez pierwotnego wierzyciela, który wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko powodowi. Wskazane postępowanie egzekucyjne było prowadzone przez Komornika Sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu W. W. i zakończyło się postanowieniem o umorzeniu. Po raz drugi, bieg terminu przedawnienia został przerwany w dniu 11 lutego 2013 r., kiedy to pozwana spółka złożyła wniosek o nadanie na jej rzecz klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty Ng 4150/02 z dnia 31 lipca 2002 r. W ocenie pozwanej, w orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, iż złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności skutkuje przerwaniem biegu terminu przedawnienia.

Wyrokiem z dnia 09 września 2015 roku Sąd Rejonowy w punkcie 1. oddalił powództwo, w punkcie 2. zasądził od powoda A. F. na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. kwotę 2.417 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu 31 lipca 2002 r. Sąd Rejonowy w Kielcach wydał nakaz zapłaty w sprawie sygn. akt Ng 4150/02, którym zasądził od A. F. na rzecz Grupy (...) Spółki Akcyjnej kwotę 10.256,33 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 10 kwietnia 2002 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.249,50 zł tytułem kosztów procesu.

Komornik Sądowy Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu W. W. wszczął postępowanie egzekucyjne o sygn. akt I KM 3567/03 z wniosku Grupy (...) Spółka Akcyjna przeciwko dłużnikowi A. F. na podstawie tytułu wykonawczego tj. nakazu zapłaty z dnia 31 lipca 2002 r. sygn. akt Ng 4150/02 wydanego przez Sąd Rejonowy w Kielcach wraz z nadaną klauzulą wykonalności. W dniu 1 czerwca 2005 r. Sądowy Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu umorzył powyższe postępowanie egzekucyjne I KM 3567/03 na podstawie art. 823 k.p.c.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. nabyła wierzytelność wynikającą z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Kielcach w sprawie sygn. akt Ng 4150/02 od pierwotnego wierzyciela Grupy (...) Spółki Akcyjnej.

W dniu 11 lutego 2013 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty o sygn. akt Ng 4150/02. Postanowieniem z dnia z 2 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy w Kielcach nadał temu nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 840 § 1 pkt. 2 k.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Zdarzenia w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. to zdarzenia, z którymi przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego. Do zdarzeń takich zalicza się między innymi wykonanie zobowiązania, odnowienie, niemożliwość świadczenia, a także przedawnienie. Wskazać należy, że

z reguły organ egzekucyjny nie może brać pod uwagę przedawnienia, a upływ czasu jako okoliczność wpływająca na wygaśnięcie zobowiązania może być rozpatrywana jedynie w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 840 k.p.c. (tak Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 14/07.2014 r., I ACa 163/14).

Sąd Rejonowy dzieląc zaprezentowane poniżej stanowisko uznał, że co do zasady przedawnienie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym może stanowić podstawę powództwa przewidzianego w art. 840 § 1 k.p.c.

Jak wynika z art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Sąd Rejonowy wskazał, że termin przedawnienia, o jakim mowa w art. 125 k.c., podlega ogólnym regułom dotyczącym biegu terminu przedawnienia, w szczególności może on ulegać zawieszeniu i przerwaniu.

Stosownie zaś do treści art. 123 k.c. bieg przedawnienia przerywa się:

- 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
- 2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
- 3) przez wszczęcie mediacji.

Mając na względzie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie Sąd Rejonowy wskazał, iż wbrew twierdzeniom powoda wierzytelność stwierdzona tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty wydanym Sąd Rejonowy w Kielcach w sprawie sygn. akt Ng 4150/02, nie uległa przedawnieniu. Pozwany udowodnił bowiem, że 10-letni termin przedawnienia roszczenia z art. 125 § 1 k.c. został dwukrotnie przerwany. Po raz pierwszy bieg przedawnienia został przerwany przez pierwotnego wierzyciela, który wniósł o wszczęcie i przeprowadzenie egzekucji przez Komornika Sądowego Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu przeciwko powodowi. Na czas trwania przedmiotowego postępowania egzekucyjnego bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu. W dniu 1 czerwca 2005 r. Komornik Sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 823 k.p.c. Powyższe pozwany wykazał postanowieniem o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z dnia 1 czerwca 2005 roku (k.104). Po raz drugi bieg terminu przedawnienia został przerwany w dniu wszczęcia przez pozwanego postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności, które doprowadziło do wydania w dniu 2 lipca 2013 r. postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 31 lipca 2002 r. sygn. akt Ng 4150/02 na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K.. Powyższa okoliczność była bezsporna, wynikała ona wprost z treści uzasadnienia pozwu (k.2). Z uwagi na dwukrotne przerwanie biegu przedawnienia, nie sposób uznać, iż od chwili uprawomocnienia się nakazu zapłaty z dnia 31 lipca 2002 r. sygn. akt Ng 4150/02 upłynęło 10 lat, co pozwoliłoby na skuteczne uchylene się przez powoda od zaspokojenia tego roszczenia i pozbawienie wykonalności ww. tytułu wykonawczego. Mając powyższe na uwadze, na podstawie powyższych przepisów, Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. tj. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając od powoda na rzecz pozwanej spółki zwrot kwoty 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, których wysokość wynikała z treści § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu oraz równowartości opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Z powyższym rozstrzygnięciem w całości nie zgodził się powód wywodząc apelację.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił: obrazę art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 125 § 1 k.c. poprzez niezasadne uznanie, że roszczenie pozwanego względem powoda nie jest przedawnione. Wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jedynie w części podlegała uwzględnieniu, zaś w pozostałym zakresie oddaleniu.

Ustalenia faktyczne poczynione w niniejszej sprawie przez Sąd I instancji nie były w istocie kwestionowane i Sąd Okręgowy przyjął je za własne. Sąd Rejonowy dokonał też prawidłowej oceny materiału dowodowego, zgodnej z zasadami określonymi w art. 233 § 1 k.p.c.

Skarżący kwestionuje ocenę prawną dokonaną przez Sąd I instancji, a zatem zastosowanie i interpretację art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z 125§ 1 k.c

Odnosząc się do głównego zarzutu apelacji podniesionego przez powoda, a mianowicie, iż w przedmiotowej sprawie doszło do przedawnienia roszczenia, a tym samym zasadne jest powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, wskazać należy, że nie zasługuje on na uwzględnienie. Albowiem powód niezasadnie argumentuje, iż złożenie wniosku o nadanie klauzuli nakazu zapłaty z dnia 31 lipca 2012 roku wydanego przez Sąd Rejonowy w Kielcach na następcę prawnego nie przerywa biegu przedawnienia. Taki przedstawiony pogląd nie zasługuje na aprobatę.

Bowiem zgodnie z art. 125 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Przedawnienie może ulec przerwaniu, gdyż zgodnie z art. 123 § 1 k.c. jego bieg przerywa się:

- 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
- 2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje,
- 3) przez wszczęcie mediacji.

Aby zatem można było uznać, że roszczenie uległo przedawnieniu, wierzyciel powinien podjąć aktywną czynność bezpośrednio zmierzającą do dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, musi przy tym podjąć ją przed właściwym organem. Przy interpretacji cytowanego przepisu w przeszłości najwięcej kontrowersji budziło określenie „bezpośrednio zmierzającą do dochodzenia”, jednakże obecnie większość doktryny i judykatura stoją na stanowisku, że dla ustalenia "bezpośredniości" powinien wystarczyć obligatoryjny charakter czynności w procesie realizacji roszczenia, niezależnie od tego, w jakim postępowaniu i przed jakim organem realizacja ta następuje (M. Pyziak-Szafnicka, Komentarz do art. 123 Kodeksu cywilnego, LEX, 2009). W wyroku z dnia 25 października 2012 r. I CSK 155/12 Sąd Najwyższy zaznaczył, że ustawodawca w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. kładzie nacisk na bezpośredniość działań wierzyciela z określonym roszczeniem i tylko z takim działaniem wiąże skutek prawny w postaci przerwania biegu przedawnienia. Określona czynność procesowa wierzyciela wywoła więc skutek określony powołanym przepisem, jeżeli została podjęta przez niego w celu zmierzającym obiektywnie i bezpośrednio do szeroko rozumianej realizacji roszczenia. Innymi słowy, chodzi o obiektywną skuteczność czynności polegającej na zgłoszeniu roszczenia, a wyrażającą się w zdolności do wywołania skutku w postaci realizacji tego właśnie roszczenia.

W doktrynie jako przykładowe czynności przerywające bieg przedawnienia wskazywano m.in. wystąpienie z wnioskiem o ogłoszenie upadłości, w którym określono wierzyciela będącą przedmiotem roszczenia (wyr. SN z

dnia 6 października 2004 r., I CK 71/04, OSP 2005, z. 12, poz. 146), wystąpienie z wnioskiem o wszczęcie egzekucji, wystąpienie z przedprocesowym wnioskiem o zabezpieczenie roszczenia.

Obecnie przyjmuje się, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg przedawnienia, gdyż pomimo, że nie jest to czynność bezpośrednio zmierzająca do dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia, zabezpieczenia roszczenia (w przypadku świadczenia zasądzonego prawomocnym wyrokiem sądu taką bezpośrednią czynnością jest wniosek o wszczęcie egzekucji), to jest ona jednakże obiektywnie konieczna do przeprowadzenia tej egzekucji (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., IV CSK 156/11, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 r., II CK 276/04, Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03). Jak już bowiem zaznaczono, tylko tytuł egzekucyjny zaopatrzonego w przedmiotową klauzulę uprawnia organ egzekucyjny do wszczęcia i prowadzenia na jego podstawie egzekucji, brak zaś nadania klauzuli wykonalności skutkować będzie odmową wszczęcia postępowania egzekucyjnego. W procesie dochodzenia należności niemożliwym jest zatem pominięcie etapu nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, co przemawia za przyjęciem poglądu, że czynność w postaci złożenia wniosku o nadanie klauzuli spełnia określony w art. 123 k.c. wymóg czynności przedsięwziętej bezpośrednio w celu dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Konieczność złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności jest jeszcze bardziej eksponowana w przypadku dochodzenia roszczeń przez następców prawnych uprawnionego (art. 788 k.p.c.). Nie powinno zatem budzić wątpliwości, że złożenie wniosku o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności powoduje przerwanie biegu przedawnienia.

Zatem słusznie podnosił Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie co do roszczenia głównego, albowiem doszło do przerwania biegu przedawnienia. Natomiast niezasadnie Sąd I Instancji oddalił powództwo w całości albowiem w przypadku odsetek nie będzie mieć zastosowanie termin 10 –letni a 3-letni.

Nie budzi już obecnie w orzecznictwie wątpliwości, że do roszczenia o odsetki za opóźnienie, jako stanowiącego roszczenie okresowe, stosuje się samodzielny termin przedawnienia wynikający z art. 118 k.c. Jest on niezależny od terminu przedawnienia należności głównej, z tym, że roszczenie takie przedawnia się najpóźniej chwilą przedawnienia się roszczenia głównego, a w wypadku gdy roszczenie główne wygasło na skutek zapłaty przed upływem terminu przedawnienia, a termin przedawnienia roszczenia głównego już upłynął, nadal stosuje się termin trzyletni przedawnienia roszczeń odsetkowych (wyrok SA w Warszawie z dnia 21 czerwca 2011 r., sygn. akt I ACa 1156/10, LEX nr 1120058).

Dlatego zaskarżony wyrok należało zmienić wyłącznie tylko w tym zakresie, tj. pozbawić tytuł wykonawczy wykonalności jedynie co do odsetek licząc od daty zasądzenia odsetek w nakazie zapłaty do daty licząc 3 lata wstecz od złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na następcę prawnego, tj. do dnia 10 lutego 2010 roku. Natomiast w pozostałym zakresie powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§ 1 k.p.c. w punkcie pierwszym zmienił zaskarżony wyrok, zaś w punkcie drugim na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w pozostałym zakresie jako niezasadną.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c. uznając, że powód jedynie nieznacznie ustąpił ze swego roszczenia, co uzasadnia zasądzenie na jego rzecz zwrotu całości poniesionych kosztów w instancji odwoławczej.